

CCJE(2022)4

2 Aralık 2022, Strazburg

AVRUPA HÂKİMLERİ DANIŞMA KONSEYİ (CCJE)

25 No’lu CCJE (2022) Görüşü:

Hâkimlerin İfade Özgürlüğü

İçindekiler

I. Giriş	3
II. Görüşün kapsamı ve hedefi	3
III. Ülke düzenlemelerine ve uygulamalarına genel bakış	4
IV. Genel prensipler	6
V. İfade özgürlüğüne/tartışmalı davalara getirilen kısıtlamalar	8
1. Yargısal uyumsuzluklarla ilgili ifadeler	9
2. Kamu tartışmalarına ilişkin ifadeler	10
3. Kurum olarak yargı hakkındaki endişe konularıyla ilgili ifadeler	10
4. Yargının/diğer hâkimlerin kamuya açık bir biçimde eleştirilmesi	11
5. Aktif siyasi faaliyet / eski siyasi yetki	11
VI. Hâkimlerin, hâkim birliklerinin ve yargı kurullarının yasal ve etik görevi olarak yargı bağımsızlığını savunma	12
VII. Hâkimlerin kamuya adaleti açıklama konusundaki etik görevi	13
VIII. Hâkimler tarafından sosyal medya kullanımı	13
1. Hâkimlerin çevrimiçi ve çevrimdışı ifade özgürlüğü	13
2. Hâkimlerin sosyal medya kullanımı için rehber ilkeler geliştirilmesi	14
a) Sosyal medyanın tanımı	14
b) Genel kuralın yargı kısıtlamasına uygulanması	14
c) Yargı davranışını sosyal medya iletişiminin getirdiği zorluklara adapte etme	14
d) Şeffaf bir sosyal medya kullanımı konusunda öneri (izne tabi)	15
e) Hâkimler için sosyal medya kullanımı eğitiminin önemine dikkat çekmek	16
IX. Tavsiyeler	16

I. Giriş

1. Avrupa Hâkimleri Danışma Konseyi (CCJE), kendisine Bakanlar Komitesi tarafından verilen yetki çerçevesinde hâkimlerin ifade özgürlüğüne ilişkin işbu Görüşü hazırlamıştır.
2. İşbu Görüş eski CCJE Görüşleri, CCJE Hâkimler Magna Carta'sı (2010) ve Hâkimlerin Statüsüne İlişkin Avrupa Şartı (1998), Bakanlar Komitesinin Hâkimlerin Bağımsızlığı, Etkinliği ve Sorumlulukları Hakkında CM/Rec(2010)12 sayılı Tavsiye Kararı ve Hâkimlerin İfade Özgürlüğüne İlişkin Avrupa Hukuk Yoluyla Demokrasi Komisyonu (Venedik Komisyonu) Raporu (CDLAD(2015)018) başta olmak üzere Avrupa Konseyinin ilgili belgeleri temel alınarak hazırlanmıştır. Bunlara ek olarak bu Görüş, Birleşmiş Milletler Yargı Bağımsızlığı Temel İlkelerini, Bangalor Yargı Etiği İlkelerini ve hâkimler tarafından ifade özgürlüğünün kullanılmasını ele alan hâkimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin BM Özel Raportörü Raporunu da dikkate almaktadır. Ayrıca Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisinin (UNODC) Hâkimlerin Sosyal Medya Kullanmasına İlişkin Bağlayıcı Olmayan Kuralları ile Avrupa Yargı Kurulları Ağı (ENCJ) tarafından hazırlanan raporlar da hesaba katılmaktadır. Son olarak bu Görüş, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadına dayanmaktadır.
3. Ayrıca bu Görüş CCJE üyeleri tarafından hâkimleri ifade özgürlüğüne ilişkin ankete verilen yanıtları, bu yanıtların özetini ve Avrupa Konseyi tarafından atanan uzman Jannika Jahn tarafından hazırlanan ön taslağı da dikkate almaktadır.

II. Görüşün kapsamı ve hedefi

4. İşbu Görüş hâkimlerin ifade özgürlüğünü ele almakta ve yargısal ifadenin temel yönlerini tartışmaktadır. Bu Görüş, hukukun üstünlüğünü ve demokrasiyi ulusal düzeyde olduğu kadar Avrupa düzeyinde ve uluslararası düzeyde de korumak için bir hâkimin sesini duyurma konusundaki yasal ve etik görevini ele almaktadır. Bu Görüş, yargı için endişe kaynağı olabilecek konulara değinen hâkimlerin ifadelerini ve kamu çıkarına ilişkin tartışmalı konuları ele alır ve ifadeler konusunda uygulanması gereken kısıtlamayı inceler. Hâkimlerin hem mahkeme içinde hem de mahkeme dışındaki ifadelerini kapsar. Bu Görüş, hâkimlerin ifade özgürlüklerini kullanırken hangi parametreleri dikkate almaları gerektiği konusundaki süregelen tartışma konusunda geniş bir çerçeve sunmayı ve hâkimlere genel rehberlik sunmayı hedeflemektedir. Bu Görüş, hâkimlerin ifade özgürlüğünün asgari bir kapsamını tanımlamayı amaçlamamaktadır.
5. Bu Görüşün amacına yönelik olarak yargısal kısıtlama gerekliliği yargının kendisi ya da kanun koyucu tarafından hâkime uygulanan kısıtlama görevi olarak tanımlanmaktadır. Görüş, hukuki parametreler açısından Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihadına dayanmaktadır. Bu Görüşte ifade edilen etik rehber ilkeler ve tavsiyelere ilişkin görüşler için CCJE kendi bulgularına dayanmaktadır. Yargısal kısıtlama (öz kısıtlama) kavramı yargısal ketumiyet, ihtiyat ve ölçülülüğü içerir.

6. Bu Görüş, hâkimin ifade özgürlüğünü ele alırken, kısmen birbiriyle rekabet eden ve kısmen de birbirini tamamlayan menfaatleri dikkate almaktadır. Bunlar hâkimin ifade özgürlüğünü, kamunun kamu yararına olan konularda bilgilendirilme hakkını, bağımsız ve tarafsız mahkeme dâhil olmak üzere adil yargılanma hakkını ve masumiyet karinesini içerir. İşbu Görüş ayrıca bu hakların temelinde yatan ilkeleri de yansıtmaktadır. Kuvvetler ayrılığı ilkesi, adalet sisteminin işleyişi gibi kamu yararını ilgilendiren bir konu söz konusu olduğunda hâkimlerin özgürce konuşabilmesinin temelini oluşturur. Hukukun üstünlüğü, herkesin (ister vatandaşlar ister devlet aktörleri olsun) kanun önünde eşitliğini sağlar. Bunun etkililiği, kısmen yargının bağımsızlığına ve otoritesine olan kamu güvenine bağlıdır. Kuvvetler ayrılığı hem yargı bağımsızlığını hem de yargıçların ifade özgürlüğünü gerektirir; bu da yargıçların siyasetçiler gibi davranmasını engelleme amacı ile aynı zamanda yargı bağımsızlığının bir kanıtı olarak ifade özgürlüklerini destekleme amacı arasında bir gerilime neden olur.
7. Ayrıca bu Görüş yargı birlikleri, mahkemeler ya da yargı kurulu adına konuşan ya da yazan hâkimleri de kapsar. Görevlerini gerçekleştirirken edindikleri gizli bilgiler hariç olmak üzere diğer kişilerle aynı ifade özgürlüğü hakkından faydalandıkları için emekli hâkimleri kapsamaz.
8. Hâkimin özel mi meslekî sıfatıyla mı hareket ettiği konusunda kamunun net bir ayırım yapamayacağı durumlarda bu Görüş, hâkimlerin kamu görevi hâmili olarak sarf ettikleri ifadeleri göz önünde bulundurmaktadır.
9. İşbu Görüş, hâkimlerin verdiği hükümlerdeki gerekçelendirmeleriyle ilgili konuları ele almaz, zira bu durum bireysel hakkın kullanılması değil yargı görevinin yerine getirilmesidir.
10. Bu Görüşün amacına yönelik olarak, “medya” terimi yazılı medya, televizyon yayını ve ses ve görüntü yayın hizmetleri de dâhil olmak üzere çevrimiçi medyayı kapsamaktadır.

III. Ülke düzenlemelerine ve uygulamalarına genel bakış

11. CCJE üyelerinin bu Görüşün hazırlanmasına yönelik ankete verdikleri yanıtlar, üye devletlerdeki düzenlemelerin ve uygulamaların güncel durumu hakkında genel bir bakış sunar.
12. Avrupa Konseyi Üye Devletleri, hâkimlere ifade özgürlüğünü garanti eder. Korunmanın kapsamı üye Devletler arasında farklılık gösterir. Çoğu devlette bu koruma, hâkimin mesleki sıfatıyla bağlantılı olarak hem özel hem de kamuya açık bir şekilde mahkeme dışında ifade edilen görüşler ile yargının çıkarları için mahkeme dışında ifade edilen görüşleri de kapsar. Bazı ülkelerde, kötü niyetli oldukları kanıtlanmadıkça, hâkimler mahkemede söyledikleri her şey için dokunulmazlığa sahiptirler.
13. Hâkimlerin ifade özgürlüğü, yargılamaların gizliliğinin, yargının iç meselelerinin ve yargılama taraflarının usule ilişkin haklarının korunması amacıyla sınırlandırılmıştır. Tüm üye devletlerde, hâkimlerin görevleri sırasında edindikleri ve devam eden davalarla ilgili olan ve davanın taraflarının haklarını ihlal edebilecek gizli bilgileri ifşa etmeleri yasaktır. Müzakereleriyle ilgili olarak mesleki gizlilikle bağılırlar.

- 14.** Üye Devletlerin büyük çoğunluğunda hâkimler yargının bağımsızlığını ve tarafsızlığını ve yargıya duyulan kamu güveni ile yargının düzgün bir şekilde idaresini ve onurunu korumayı amaçlayan yasal ve/ya etik kısıtlama yükümlülüğüne tabidirler.
- 15.** Genel bir kural veya uygulama olarak, çoğu üye devlet, yargıçların kendi ve diğer yargıçların devam eden veya süregelen davaları hakkında yorum yapmalarını yasaklamakta veya bu tür yorumlardan kaçınmalarını istemektedir. Bazı üye devletler, bu kuralı, diğer yargıçların karar verdiği davalar da dâhil olmak üzere, sonuçlanmış davalara genişletmektedir. Bununla birlikte, bazıları, yargıçların akademik çalışmaları, bir hukuk öğretmeni olarak ya da profesyonel bir ortamda yaptıkları işlerin bir parçası olarak içtihat hukuku tartışmalarına bir istisna tanımaktadır. Birçok devlette, yargıçlar davalarına yönelik kamuoyundaki eleştirilere yanıt vermeme konusunda etik veya geleneksel bir yükümlülüğe tabidir.
- 16.** Yargıçların, siyasi veya sosyal meseleler, hukuk, yargı veya adaletin yönetimi ile ilgili kamuya açık tartışmalara katılma ve bu konular hakkındaki görüşlerini medyada ifade etme derecesi üye devletler arasında farklılık göstermektedir. Yargıçların siyasi bir görev üstlenme veya siyasi gösterilere katılma hakkı konusunda da aynı durum geçerlidir.
- 17.** Bazı ülkelerde, hâkimlerin tartışmalı siyasi tartışmalara katılmaktan, Diğer bazı üye devletlerde ise hâkimler, belirli bir konu hakkında kesin bir görüşe sahip oldukları izlenimini vermektan kaçınmalıdır. Bazı ülkelerde, hâkimlerin tartışmalı siyasi tartışmalara katılmaktan, Diğer bazı üye devletlerde ise hâkimler, belirli bir konu hakkında kesin bir görüşe sahip oldukları izlenimini vermektan kaçınmalıdır. Birkaç üye Devlet, hâkimlerin yasa tasarıları ya da genel olarak hukuk konusunda kamuya açık bir şekilde yorum yapmalarına, özellikle de bu yorumların bir hâkimler birliği tarafından yapılması durumunda, izin vermektedir. Üye Devletler, hâkimlerin, izin verilmiş olsa bile siyasi konularda oldukça nadiren açıklamada bulunduklarını rapor etmişlerdir.
- 18.** Çoğu Üye Devlette hâkimler, eleştirileri gerçeklere ve argümanlara dayandığı ve yargının içsel çalışmaları ifşa edilmediği sürece yargıyla ilgili konularda, yargının düzgün idaresi ve bağımsızlığı ya da güçler ayrılığı konularında yorumda bulunabilirler. Bazı üye Devletlerde, bazı şartlar altında sarf edilen kamusal ifadeler etik bir görev, özellikle yargıya yapılan siyasi saldırılara yanıt olarak yorumlanır. Bu amaca yönelik olarak bazen yüksek mahkemelerin hâkimlerine ifade özgürlüğü bakımından daha fazla serbestlik sağlanmaktadır. Fakat bazı ülkelerde bu davranış kamu nezdinde eleştirilere yol açmıştır. Bu sebepten ötürü hâkimlerin, yargı resmî bir kurumsal görüş yayımlamaya karar verdiğinde kamuya açık bir şekilde kendini ifade etmeden ya da sessiz kalmadan önce yargı bünyesinde mevcut ise iç mekanizmaları tüketmek zorunda olmaları oldukça yaygındır.
- 19.** Diğer hâkimlerin ya da yargının kamuya açık bir şekilde eleştirilmesi endişe kaynağı olmuştur. Diğer hâkimleri ya da savcı veya savunma vekili gibi adalet sisteminin diğer aktörlerini eleştirmek etik dışı bir hareket olarak görülür ya da eleştiriler özellikle saygısız, küçümseyici, aşağılayıcı bir şekilde ifade edildiğinde veya eleştiriler tüm yargı hakkında olumsuz bir imaj yarattığında bu eleştiriler bazı Üye Devletlerde uzun süredir var olan sözleşmenin ihlâli anlamına gelmektedir ya da yargının bütünü hakkında genel bir olumsuz izlenim yaratır.

- 20.**Ankete yanıt veren üye Devletlerin çoğunda, hâkimlerin siyasi parti üyesi olmamaları ya da herhangi bir siyasi aktivitede bulunmamaları gerekmektedir, zira bu durumun yargı bağımsızlığına zarar verdiği ya da yargıya olan kamu güvenini olumsuz yönde etkilediği düşünülmektedir. Bazı durumlarda hem Avrupa hem ulusal hem de yerel seviyede yürütme ve yasama organlarına üye olmak da anayasaya ya da kanunlara aykırı olarak addedilmektedir. Yargı görevleriyle uyumsuz olduğu düşünülse de, bazı ülkeler hâkimlere izne çıkmaları durumunda siyasi görevlerde bulunma izni vermektedir. Bu izni veren ülkelerden bazıları hâkimlere yargının itibarını koruma konusunda etik bir görev yüklemektedir. Bazı ülkeler hâkimin yargı göreviyle paralel olarak siyasi faaliyetlerde bulunmasına izin vermektedir. Bu durumda ülkeler hâkimlerden yargı görevlerini tarafsız bir şekilde yerine getirmelerini engelleyecek siyasi faaliyetlerden kaçınmalarını talep eder. Birçok ülkede hâkimlerin kamuya açık toplantılara, özellikle de siyasi niteliğe sahip olanlarına katılmaları yasaktır.
- 21.**Sosyal medya kullanımı güncel bir endişe kaynağıdır. Çok sayıda üye Devlette hâkimler tarafından sosyal medya kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır. Fakat az sayıda davranış kodu bu bakımdan özel bir pratik rehberlik sağlar. Bu davranış kodları genel yargı kısıtlaması görevini uygular ya da yargının bağımsızlığı, tarafsızlığı ve kamunun yargıya olan güveninin ihlâl edilmesinden kaçınılması konusunda dikkat edilmesi için çağrıda bulunur.
- 22.**Çok az sayıda üye devlet, yargısal ifade özgürlüğüne yönelik yasal veya etik kısıtlamalarda artış gözlemektedir. Aksine çok sayıda üye Devlette yargısal kısıtlama gevşetilmiş olup bu durum hâkimlerin, özellikle sosyal medya ortamında kamuyla daha fazla iç içe olmalarına sebep olmuştur. Genel olarak çoğu üye Devlet, uygun içeriğin ve hâkimlerin ifade özgürlüğünün sınırlarının belirlenmesini önemli bir görev addederek yargı bağımsızlığı hakkında müzakerede bulunma ihtiyacı hissetmektedir.
- 23.**Hâkimlerin sarf ettikleri ifadeler sebebiyle disiplin yaptırımına maruz kaldıkları bazı durumlar rapor edilmiştir. Örneğin, dava görülürken mahkemede sarf edilen hâkimin tarafsızlığı konusunda şüphe uyandıran ifadeler (örneğin ırkçı ifadeler) disiplin işlemleriyle sonuçlanmıştır. Çoğu üye Devletin disiplin otoritesi, disiplin yaptırımı uygulamadan önce, hâkimin özel durumu, ifadenin içeriği, dile getiriliş şekli ve hangi bağlamda ifade edildiğiyle beraber uygulanması düşünülen disiplin tedbirinin doğası ve ciddiyeti gibi unsurlar dâhil olmak üzere ifade özgürlüğüne uygulanacak kısıtlamanın doğasını ve ciddiyetini dikkate alır. Hâkimin görevden alınması yaptırımına son çare olarak başvurulabilir.

IV. Genel prensipler

- 24.**Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 10. maddesinde ifade edildiği üzere herkesin ifade özgürlüğü hakkı bulunmaktadır. Bu hak herhangi bir kamu otoritesinin müdahalesi olmaksızın ve sınır gözetmeksizin fikir sahibi olma, bilgi ve düşünce alma ya da iletme özgürlüğünü içerir.
- 25.**İfade özgürlüğü, demokratik toplumun temel yapı taşlarından ve gelişiminin ve her bireyin kalkınmasının temel şartlarından birini teşkil eder. Buradan da anlaşıldığı

üzere, bu özgürlüğe yapılan istisnalar detaylı bir biçimde incelenmeli ve herhangi bir kısıtlama ihtiyacı ikna edici bir biçimde tesis edilmelidir.

26. CCJE, bireysel bir hak olarak hâkimin ifade özgürlüğü hakkının kişisel kapsamı konusunda oldukça kapsamlı bir görüş benimsemiştir. Buna göre hâkim ifade özgürlüğünden diğer vatandaşlar gibi faydalanır. Hâkimlerin ifade özgürlüğü hakkı, görevlerin yerine getirilmesiyle bağlantılı olarak ifade edilen kişisel görüşleri de kapsamaktadır ve hâkimlere hem kamusal hem de özel alanda mahkeme içinde ve dışında ifade sarf etme ve kamusal tartışmalara ve genel olarak sosyal hayata katılma hakkı tanır.
27. Fakat yargı görevinin kurumsal ve yönetsel doğası hâkimin bireysel ifade özgürlüğüne değişken bir karakter yüklemektedir. Hâkimlerin ifadelerinin adalet sisteminin kamu nezdindeki imajı üzerinde etkisi bulunmaktadır, zira kamuoyu bunları yalnızca öznel değil aynı zamanda nesnel değerlendirmeler olarak algılayabilmekte ve bunları tüm kuruma atfedebilmektedir.

Zira görevlerini yerine getirmede başarılı olabilmeleri ve yargının hukuki ihtilafları çözme ya da bir kişinin suçluluğunu veya masumiyetini tespit etme yetkisini koruyabilmeleri için halkın bağımsızlıklarına ve tarafsızlıklarına olan güvenine ihtiyaçları vardır. Bu da hakimlerin davranışlarıyla bu değerleri teyit etmeleri gerektiği sonucunu doğurur. Bu nedenle, devletin hakimlere toplumdaki rollerini dikkate alan bir kısıtlama yükümlülüğü yüklemesi meşrudur.

28. Resmi görevlerinde hakimler, hukukun üstünlüğü ve adaletin garantörleri olarak toplumda önemli bir role sahiptir. Hâkim olmanın özünde ihtilaf konularını objektif ve tarafsız bir tavırla görebilmek yatmaktadır. Aynı şekilde hâkimlerin bu beceriye sahip oldukları algısını yaratmaları da önemlidir. Zira görevlerini yerine getirmede başarılı olabilmeleri ve yargının hukuki ihtilafları çözme ya da bir kişinin suçluluğunu veya masumiyetini tespit etme yetkisini koruyabilmeleri için halkın bağımsızlıklarına ve tarafsızlıklarına olan güvenine ihtiyaçları vardır. Hâkimlerin bu değerleri davranışları aracılığıyla doğrulamaları gerekmektedir. Bu sebepten ötürü devletin hâkimlere, toplumdaki rollerini olması gerektiği gibi gözeten bir kısıtlama uygulamaları meşrudur.
29. Yukarıda belirtilen öncüller göz önüne alındığında, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 10(2) maddesinde atıfta bulunulan "görev ve sorumluluklar" hakimlerin beyanları için özel bir önem taşımaktadır. Hâkimlerin ifade özgürlüğüne getirilen yasal kısıtlamalarla ilgili olarak bu madde, bu kısıtlamaların kanun tarafından buyurulması gerektiğini ve demokratik yasal bir düzende meşru bir amaca hizmet etmesi için gerekli olduğunu ifade etmektedir. Bu maddede tanımlandığı üzere meşru amaçlar arasında yargının otoritesini ve tarafsızlığını koruma ve dava işlemlerinin mahremiyetini koruma yer almaktadır. Buna ek olarak, masumiyet karinesi garantisi gibi, diğer kişilerin hakları ifade özgürlüğünün kısıtlanması için meşru bir amaç teşkil etmektedir. Meşru bir amaç yokluğunda hâkimin ifade özgürlüğü hakkı, istenmeyen bir eleştiri konusunda hâkime yapılan

kanunsuz bir misilleme olarak görülebilir. Çoğu üye Devlette hâkimin ifade özgürlüğüne yapılan etik kısıtlamalar benzer hedeflere yöneliktir.

30. İfade özgürlüğünün kısıtlanması gerekçelendirme gerektirir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin içtihadında müdahale “acil bir sosyal ihtiyaca yanıt verdiğinde” ve “benimsenen meşru amaçla orantılı” olduğunda gerekli addedilir. Tedbirin orantılı olması, söz konusu tedbirin en az kısıtlayıcı tedbir olmasını gerektirir.
31. Buradan anlaşıldığı üzere, hâkimin temel bireysel ifade özgürlüğü ile demokratik toplumun yargıya olan kamu güvenini koruma meşru çıkarı arasında adil bir denge kurulmalıdır. Bangalor Yargı Etiği İlkeleri iki temel düşünce ifade etmektedir. Bunlardan ilki hâkimin müdahilliğinin, tarafsızlığına olan güveni makul şekilde zayıflatıp zayıflatmayacağıdır. İkincisi ise, bu müdahil olma durumunun yersiz bir biçimde hâkimi siyasi saldırılara maruz bırakıp bırakmayacağı ya da yargı makamının itibarıyla uyumlu olup olmayacağıdır. Her iki durumda da hâkimin müdahil olmaktan kaçınması gerekmektedir. Bu sebepten ötürü sorulması gereken soru, belli bir sosyal bağlamda ve makul ve bilgilendirilmiş bir gözlemcinin nazarında hâkimin bağımsızlığından ya da tarafsızlığından taviz verebilecek bir faaliyete katılıp katılmadığıdır. İfadenin dile getiriliş şekli, dile getirildiği durumlar ve bağlam ve ilgili hâkimin mevki gibi ifadenin sarf edildiği arka plan unsurları dikkate alınması gereken önemli kriterlerdir.
32. Makul bir denge kurarken hâkimlerin hangi ölçüde topluma müdahil olabilecekleri ve olmaları gerektiği yeterli ölçüde bir değerlendirme gerektirmektedir. Hâkim tarafından kamuya açık bir şekilde dile getirilen ifadelerin hukukun üstünlüğü ve güçler ayrılığına katkıda bulunabileceği hesaba katılmalıdır.
33. Bir hâkimin reddi veya gönüllü olarak çekilmesi gibi düzeltici tedbirler, bu tür durumlardan kaçınmayı amaçlayan hâkimlerin ifade özgürlüğüne yönelik genel bir önleyici ihlale tercih edilmelidir.
34. İfade özgürlüğünün içeriğinin ve kurallarının ve bu özgürlüğün kullanılmasına getirilecek etik kısıtlamaların tanımı, hâkimlerin kendisi ya da yargı birlikleri tarafından yapılmalıdır.
35. Herhangi bir müdahil olma durumu değerlendirilirken yaptırımın orantıllığı da incelenmelidir. Cezaların diğer hâkimlerin ifade özgürlüklerini kullanmaları bakımından herhangi bir “soğutucu etkisi” bulunmamalıdır. Örneğin cezalar diğer hâkimleri adaletin ve yargının idaresiyle ilgili konularda düşüncelerini ifade etmekten alıkoymamalıdır. Bu Görüşte yer alan tavsiyelerle uyumlu olarak ifade edilen görüşler disiplin tedbirine maruz kalmamalıdır.

V. İfade özgürlüğüne/tartışmalı davalara getirilen kısıtlamalar

36. Hâkimlerin ifade özgürlüğü hakkı ile tarafsızlıklarına ve bağımsızlıklarına duyulan kamu güvenini devam ettirme hedefi arasında denge kurmalarına yardımcı olmak için davadan çekilmelerine yol açabilecek ifadeler (bölüm 1 ve 2), yargının otoritesini ve itibarını olumsuz yönde etkileyebilecek ifadeler (bölüm 3 ve 4) ve güçler ayrılığı konularını ortaya çıkarabilecek siyasi yetki kullanımı (bölüm 5) konusunda rehberlik sağlanmalıdır.

1. Yargısal uyuşmazlıklarla ilgili ifadeler

- 37.**CCJE hâkimlerin, huzurlarındaki kişinin ya da konunun adil yargılanmasını etkileyebilecek ya da makul bir şekilde etkilemesi beklenen herhangi bir yorum yapmaktan kaçınmaları gerektiğine dikkat çekmiştir. AİHM'nin ifade ettiği üzere hâkim tarafından devam etmekte olan bir dava hakkında sarf edilen ifadeler, ifadenin tonu ve bağlamı da dâhil olmak üzere bu hakkı etkileyebilir. Hâkimlerin yargılama görevlerini gerçekleştirirken, tarafsızlık imajlarını korumak için baktıkları davalar konusunda azami seviyede ketumiyete sahip olmaları gerekmektedir. Hâkimlerin bir davada bireysel önyargı ve tarafgirliğe sahip oldukları izlenimini yaratmaktan kaçınacak şekilde davranmaları gerekmektedir. Bir hâkim, davanın görülmesinden önce kamuya açık bir şekilde söz konusu dava hakkında olumsuz bir görüş oluştursa, ifadeleri objektif bir şekilde suçlanan kişinin hâkimin tarafsızlığı konusundaki şüphelerini haklı çıkarır. Yani CCJE, Bangalor Yargı Etiği İlkelerinin Yorumunda yer alan hâkimin kamuya açık söylemlerinde, özellikle beklemede olan ya da devam eden dava işlemleriyle bir bağı bulunması durumunda bağımsız, ön yargısız, tarafsız, açık görüşlü ve dengeli bir tavır sergilemesi gerekliliğini destekler.
- 38.**Bir konunun ya da sorunun gelecekteki bir davada söz konusu olması hâkimi, özellikle gelecekte belli bir davada karar verme ihtimali oldukça düşük olduğunda, ifade özgürlüğünü kullanmaktan alıkoymak için yeterli değildir.
- 39.**Devam etmekte olan soruşturmalarda, özellikle AİHS'nin 6(2) sayılı maddelerinde yer alan masumiyet karinesini garanti altına alma amacıyla ceza soruşturmalarında daha fazla ihtiyat gerekmektedir. Ceza davalarında hâkimin, ilgili kişi yargılanmadan ve belli bir suçtan suçlu bulunmadan önce kamuyu dava işlemleri hakkında bilgilendirmek istemesi durumunda kelime seçimine dikkat etmelidir. Yargılama öncesinde suçlanan kişinin suçuyla ilgili açıklamalarda bulunmak AİHS'nin 6. maddesine aykırıdır.
- 40.**Hâkimlerin başka hâkimler tarafından karara bağlanmış davalar hakkında yaptıkları yorumlar tarafsızlık konusunda muhakkak tartışmaya sebep olmaz. İctihat hakkında yorum yapmak direkt olarak meslekî faaliyetle bağlantılıdır. Hâkimlerin meslekî faaliyetlerinde karara bağlanmış davalar hakkında yapıcı ve saygılı yorumlar yapma hakkı vardır.
- 41.**Hâkimler medya ile ilişkilerinde ihtiyatlı olmalı ve gazetecilerle olan ilişkilerini herhangi bir şekilde sömürmekten kaçınmalıdırlar. Kamunun, hâkimlerin medya iletişimi aracılığıyla herhangi bir davanın sonucunu etkilemeye çalıştıkları izlenimine kapılmamaları gerekmektedir.
- 42.**CCJE, hâkimlerin, kışkırtılmaları durumunda dahi, kendi davalarında medya kullanımından kaçınmalarını talep etmekte ve bu konuda AİHM ile aynı fikirdedir. Kamunun, hâkimlerin medya iletişimi aracılığıyla herhangi bir davanın sonucunu etkilemeye çalıştıkları izlenimine kapılmamaları gerekmektedir. Medya ya da konuya ilgi duyan vatandaşların bir kararı eleştirmesi durumunda hâkimin basına yazarak ya da gazetecilerin sorularını yanıtlayarak eleştiriye cevap vermekten kaçınması gerekmektedir. Hâkimin yalnızca vatandaşların meşru beklentilerine açık bir şekilde gerekçelendirilmiş kararlarla yanıt vermeleri gerekmektedir. Bununla beraber, hâkimler ya da hâkimlerin kararları adil olmayan bir şekilde eleştirildiğinde, hâkim birliklerinin, yargı kurulunun ve/ya mahkeme başkanının

kamu tartışmalarında yargının otoriter ve bağımsız imajını koruma amacıyla olayları açıklığa kavuşturma konusunda kurumsal bir görevi bulunmaktadır. Buna ek olarak ve istisnai durumlarda hâkim tahkir edildiğinde ya da karalandığında diğer vatandaşlar gibi kendisini savunma ve dürüstlüğü koruma hakkı bulunmalıdır. Hâkimler bu bakımdan kurumsal destek almalıdır.

43. Hâkim tarafından resmî mevkii çerçevesinde edinilen gizli bilgi, hâkimin resmi göreviyle ilgili olmayan herhangi bir amaç için kullanılamaz ya da ifşa edilemez.
44. Hâkimler karar verdiklerinde hiçbir suretle kararlarının sebeplerini kamuya açık bir şekilde açıklamaya zorlanamazlar.

2. Kamu tartışmalarına ilişkin ifadeler

45. Demokrasi, güçler ayrılığı ve çoğulculuk prensipleri, hâkimlerin kamu çıkarına olan tartışmalara katılma özgürlüğünü gerektirir. Bununla beraber güçler ayrılığı prensibi, hâkimlerin kamu içerisinde konuşurken siyasetçi gibi davranmaktan kaçınmalarını gerektirir. Yani, hâkimlerin kamu tartışmalarına ne ölçüde katılabilecekleri ve görevlerini gerçekleştirirken bağımsız ve tarafsız olmaları ve bu şekilde gözükmeleri ihtiyacı arasında makul bir denge kurulmalıdır. Bir ifadenin içeriği ve bağlamı bu bakımdan özel bir anlam üstlenmektedir.
46. Hukukun üstünlüğü temelli bir demokrasideki özel mevkileri sebebiyle hâkimlerin hukukun, temel hakların savunulmasının, yasal sistemin ve adaletin idaresinin gelişimine katkıda bulunmaya dair uzmanlığı ve bunun getirdiği yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu yüzden bağımsızlıklarını ve tarafsızlıklarını korumak koşuluyla bilgilendirici ve eğitimsel amaçlarla hukuka ilişkin tartışmalara katılmalarına ve hukukun uygulanmasında ve hukukun ve yasal sistemin geliştirilmesindeki zayıflıklara dair görüş ve düşüncelerini ifade etmelerine müsaade edilmeli hatta cesaretlendirilmelidirler.
47. Kamu çıkarına ilişkin konularla ilgili tüm kamusal ifadelerinde hâkimler kendilerini ihtiyatla, ılımlı bir tonda, dengeli ve saygılı bir şekilde ifade etmelidir. Ayrımcılıktan, siyasî, felsefî ya da dini propagandadan ya da militanlıktan sakınmalıdır.

3. Kurum olarak yargı hakkındaki endişe konularıyla ilgili ifadeler

48. Hâkimlerin temel insan haklarıyla ilgili konularda ve yargının bağımsızlığı ve güçler ayrılığı da dâhil olmak üzere yargı ataması veya terfi ve adaletin idaresinin düzgün işleyişi konularında yorumda bulunma hakkı vardır. Konu mahkemelerin işleyişini direkt olarak etkiliyorsa, hâkimlerin kanun teklifleri ve hükümet politikaları da dâhil olmak üzere siyasi bakımdan tartışmalı konular hakkında yorum yapma konusunda özgür olmaları gerekmektedir. Bu durum, bu konuların demokratik bir toplumda çok önemli meseleler teşkil etmesinden dolayı kamunun bunlar hakkında bilgilendirilmesinde meşru bir çıkarı bulunmasından kaynaklanmaktadır. Lider konumdaki hâkimler ya da hâkim birliklerinde ya da yargı kurulunda görevi bulunanlar yargı adına konuşma konusunda öncelikli konumdadırlar.

49. Hâkimlerin statüleri, çalışma şartları ve meslekî çıkarlarıyla ilgili diğer konularda talepte bulunma ve yorum yapma hakkı bulunmaktadır. Hâkim birlikleri bu konuda öncü rol oynarlar.
50. Hâkimler tarafsızlık ve bağımsızlıklarından ödün vermemek için kendilerini sınırlandırmalıdır. Buna ek olarak yargıya dair endişe kaynağı olan konularla ilgili olarak kamuya açık bir şekilde hükümete yönelik yapılan açıklamalar hükümete karşı lobi çalışması olarak gözükmemelidir ve belli bir durum mahkeme huzuruna gelmeden önce hâkimin bu konuda nasıl karar vereceğini ima etmemelidir. Üst düzey bir hâkim mevkiinin öneminden dolayı bu bakımdan özellikle dikkatli olmalıdır.

4. Yargının/diğer hâkimlerin kamuya açık bir biçimde eleştirilmesi

51. Diğer hâkimlerle ilgili yorumlar da dâhil olmak üzere yargıyla ilgili konuların kamuya açık bir biçimde eleştirilmesi ve bu konularda bilgilendirme yapılmasıyla ilgili olarak CCJE, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin izinden gider ve yargının otoritesi ve bağımsızlığının sorgulandığı her durumda bu kısıtlamanın hâkimlere uygulandığını belirtir. Zira özellikle eleştiriye maruz kalan hâkimlerin, bu eleştirilere yanıt vermelerini engelleyen bir kısıtlama sorumluluğuyla karşı karşıya kaldıkları göz önünde bulundurulduğunda zarar verici saldırılara karşı kamu güvenini korumak önemlidir.
52. Kesin surette meslekî bir bakış açısıyla yapılan safi eleştiri boyutunu geçmeyen, önemli kamu çıkarı konularına dair tartışmaların parçası olan ve doğrulanmış iddiaları temel alan ifadelere izin verilebilir. İlimlilik ve adap hâkime doğru bilginin yayılmasında dahi rehberlik etmelidir. Hâkim adalet sistemindeki diğer aktörleri eleştirirken saygılı olmalıdır. Eleştirinin kaynağı kişisel kin, düşmanlık ya da bireysel çıkar beklentisi olmamalıdır. Genel olarak hâkimlerin kendilerini düşüncesiz, sorumsuz ve saldırgan bir tavırla ifade etmekten kaçınmaları gerekmektedir.
53. Yargının, özellikle hâkimlerin terfilerine katkı bakımından üst düzey meslektaşlarına bağlı oldukları hiyerarşik olarak düzenlenmiş yargıda, yargının hâkimlere eleştirel yorumlar yapabilecekleri bir ortam sağlaması önemlidir. Fakat hâkimlerin ellerindeki bilgiyi paylaşmadan önce ilk olarak mevcut düzeltici tedbirlerden faydalanması gerekmektedir.

5. Aktif siyasi faaliyet / eski siyasi yetki

54. Partizan parti siyasetine direkt olarak katılım sağlamak güçler ayrılığı ile hâkimin bağımsızlığı ve tarafsızlığı konusunda şüphe uyandırır. AİHS'nin 6. maddesi kapsamında vatandaşların haklarını garanti altına alma amacıyla AİHM, devletlerin hâkimleri siyasi makamlar dışında bırakmalarını ölçülü bir hareket olarak görmektedir. Bangalor Yargı Etiği İlkelerinin Yorumu, yargı görevlerinin ulusal parlamento ya da yerel konsey üyeliği gibi bazı siyasi faaliyetlerle uyumsuz olduğunu ifade etmektedir.
55. CCJE, AİHM'nin özellikle parti üyeliğinin davanın özünüyle bağlantısı olduğuna dair herhangi bir ibare yoksa daha önceden herhangi bir siyasi partinin parçası olmuş

olmasının hâkimin tarafsızlığına gölge düşürmek için yeterli olmadığı bulgusuna katılmaktadır.

56. Bununla beraber, yargıya olan kamu güvenini korumak için, yargının itibarını korumak gibi temel yargı etiği prensiplerini hâkim siyasi görev yaptığında da uygulamaya devam etmek gerekmektedir. Hâkimlerin siyasî faaliyetleri sırasında bazı ifadeler sarf ederek yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı prensiplerini ihlâl etmeleri durumunda, ilgili meselelerin konuyla alakalı olduğu davalardan çekilmeleri gerekmektedir. Siyasi görev sona erdikten sonra yargı görevine devam etme ihtimalinin söz konusu olabilmesi için hâkimlerin, yargı görevine uygun olmadıkları izlenimini yaratan ifadeler sarf etmekten kaçınmaları gerekmektedir.
57. Hâkimlerin yargı görevlerine ek olarak siyasi görev (yarı zamanlı) gerçekleştirebildikleri ülkelerde hâkimlerin bağımsızlık ve tarafsızlıklarından ödün vermemek için kendilerini kısıtlamaları gerekmektedir. Hâkimlerin belli konularda ya da hâkimin böyle bir konuda objektif bir şekilde karar almaya ilişkin genel kapasitesi hakkında makul şüpheler uyandıran siyasi konularda partizan ve sert görüşlere sahip olmaktan kaçınmaları elzemdir.

VI. Hâkimlerin, hâkim birliklerinin ve yargı kurullarının yasal ve etik görevi olarak yargı bağımsızlığını savunma

58. 3(2002) ve 18(2015) sayılı CCJE Görüşleriyle uyumlu olarak CCJE, her bir hâkimin, hâkim için yalnızca anayasal bir garanti olmakla kalmayan ve aynı zamanda hâkime koruma konusunda etik/yasal bir yükümlülük yükleyen yargı bağımsızlığını destekleme ve koruma ve aynı zamanda tehdit altında olmaları durumunda hukukun üstünlüğü ve yargı bağımsızlığı değerlerini savunma konusunda sorumlu olduğunu öne sürmektedir. Bu durum hem iç hem de dış bağımsızlığı kapsamaktadır.
59. Yasal konularda Avrupa bağlamı ve uluslararası bağlamda işbirliği ve yargı bağımsızlığını korumada Avrupa hukuku ve uluslararası hukukun önemi bakımından hâkimler yargı bağımsızlığına yönelik tehditleri ulusal ve uluslararası seviyede inceleyebilir.
60. Yargı bağımsızlığı ya da yargı gücünün anayasal rolünü yerine getirme becerisi tehdit altında olduğunda veya saldırıya uğradığında yargının dirençli olması ve makamını korkusuzca savunması gerekmektedir. Bu görev özellikle temel değerlerinin dağılması ve yargı bağımsızlığının saldırıya uğraması suretiyle demokrasi bozulduğunda hâsıl olur.
61. Görev yargı bağımsızlığından ileri geldiği için her hâkime uygulanmaktadır. Hâkim, yalnızca kendi adına değil yargı kurulu, yargı birliği ya da yargıyı temsil eden başka bir organ adına böyle ifadeler sarf ediyorsa bu hâkime sağlanan koruma arttırılacaktır. Bunu göz önünde bulundurarak ve konuya ve bağlama bağlı olarak, yargı kurulu, yargı birlikleri, mahkeme başkanları ve diğer bağımsız organlar bu konuları, özellikle yüksek seviyeli anayasal konuları en iyi şekilde ele alacak kişi ve organlardır. Hâkimler görüşlerini uluslararası hâkim birliği çerçevesinde de ifade edebilirler.

62. Bu konulardan biri hâkimin görev yaptığı mahkemede hâsıl olduğunda ve bununla beraber hâkimin tarafsızlığı mantık çerçevesinde sorgulanabildiğinde hâkim dava işlemlerinden çekilmelidir.

VII. Hâkimlerin kamuya adaleti açıklama konusundaki etik görevi

63. Hâkimlerin anlayışı ve şeffaflığı geliştirerek ve kamu nezdinde kötü temsilden kaçınılmasına yardımcı olarak kamunun yargı faaliyetlerine olan güvenini desteklemek ve korumak için çabalamalıdır. CCJE, Bangalor Yargı Etiği İlkelerinde benimsenen hâkimlerin yargı bağımsızlığının ne olduğu konusunda toplumu bilgilendirilmesi gerektiği görüşünü desteklemektedir. Hâkimler, hâkimlerin görevleri ve çalışmaları da dâhil olmak üzere yargının çalışmalarını detaylı bir şekilde açıklamalıdır. Hâkimler yargının rolünü ve devletin diğer güçleriyle olan ilişkisini açıklığa kavuşturmalıdır. Genel olarak hâkimler adalet sisteminin değerlerinin uygulamada nasıl çalıştığını göstermelidirler.

64. CCJE bu zamana kadar mahkemelerin ve hâkim birliklerinin eğitici rolüne odaklanmıştır, zira bu organlar bu rolü üstlenme bakımından daha uygundur. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi mahkemelerin, yargı organlarının ya da başka bağımsız bir organın sorumluluğunda mahkeme sözcüleri ya da medya ve iletişim servisleri kurulması konusunda teşvikte bulunmuştur. Avrupa Yargı Kurulları Ağı (ENCJ) hâkimlerin bireysel olarak medyada sözcü sıfatıyla gözükme konusunda isteksiz olmaları gerektiğini kaydetmiştir.

65. CCJE, uygun iletişim becerilerine sahip bir hâkimin yargının işleyişi ve değerleri konusunda bireysel olarak açıklamalarda bulunabileceği görüşündedir. Eğitim ortamlarına ek olarak, bilinçlendirme ve kamu eğitimi için çok iyi bir araç olan sosyal medya da dâhil olmak üzere medyayı kullanabilirler. Bu durumlarda hâkimlerin medya ilişkileri ya da kamu bilgilendirme görevlileriyle ilgilenme konusunda atanan hâkimlerle işbirliği içerisinde detaylı bir şekilde hazırlanmaları ve kendilerini tarafsız ve önyargısız bir şekilde ifade ederek yargısal kısıtlama sorumluluklarını gözetmeye dikkat etmeleri gerekmektedir.

VIII. Hâkimler tarafından sosyal medya kullanımı

1. Hâkimlerin çevrimiçi ve çevrimdışı ifade özgürlüğü

66. Bireylerin çevrimdışı sahip olduğu hakların, özellikle ifade özgürlüğünün çevrimiçi olarak da aynı şekilde korunduğu yaygın bir biçimde kabul edilmektedir. Aşağıdakilere tabi olmak koşuluyla hâkimler sosyal medyayı diğer vatandaşlar gibi kullanabilirler.

2. Hâkimlerin sosyal medya kullanımı için rehber ilkeler geliştirilmesi

a) Sosyal medyanın tanımı

67. CCJE, sosyal medyanın, kullanıcıların bilgi, düşünce, kişisel mesaj ve diğer içerikleri (video vb.) paylaştıkları elektronik iletişim formu (sosyal ağ kurma ve mikroblog yazma) olduğu yönündeki genel kabulü hatırlatmaktadır. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin CM/Rec(2022)11 sayılı medya ve iletişim yönetimi prensiplerine dair Tavsiye Kararı uyarınca Görüş geniş bir medya nosyonu benimser, sosyal medya platformlarını çok yönlü pazarlarda katılımcıları bağlayan dijital hizmetler olarak tanımlar, bu tarz etkileşimler için kurallar belirler ve veri toplamak ve analiz etmek ve hizmetlerini kişiselleştirmek için algoritmik sistemlerden faydalanmaktadır.

b) Genel kuralın yargı kısıtlamasına uygulanması

68. Uluslararası belgelerde hâkimlerin ifade özgürlüklerini çevrimiçi ortamda nasıl kullanmaları gerektiğine ilişkin yeterince rehberlik içermemektedir. Bu konuda CCJE'nin de desteklediği ortak düşünce genel yargı kısıtlaması yükümlülüğünün uygulanmasıdır. Yani hâkimlerin çevrimiçi ortamlarda yargının bağımsızlığına ve tarafsızlığına, adil yargılanma hakkına ya da makamın onuruna ve yargının otoritesine (yargının otoritesine duyulan kamu güveni) zarar verme ihtimali olan düşünceler ifade etmekten ya da kişisel bilgi paylaşmaktan kaçınmaları gerekmektedir. Bu amaca yönelik olarak hâkimlerin sosyal medya kullanımlarında ihtiyatlı olmaları gerekmektedir. BM Hâkimlerin ve avukatların bağımsızlığı Özel Raportörünün ifade ettiği üzere sosyal medya iletişimlerine yargı kısıtlaması uygulamanın hâkimlerin sosyal medyada var olan kamu hayatından çekilmeleri anlamına gelmediğini ifade etmektedir.

69. Bazı istisnalara tabi olmak koşuluyla, özel iletişimin ifade özgürlüğüne getirilen kısıtlamalara maruz kalmaması gerekmektedir. Özel iletişim, kişiden kişiye mesajlaşma hizmetleri ya da kapalı sosyal medya platformları da dâhil olmak üzere, erişime hâkimin izin verdiği iki taraflı ya da kapalı bir grupta gerçekleşen iletişimdir.

c) Yargı davranışını sosyal medya iletişiminin getirdiği zorluklara adapte etme

70. Sosyal medya kullanımı paylaşılan içeriği uygunluğu ve ön yargı ve çıkar sergilemeyle ilgili yeni zorluklar ve etik endişeler ortaya çıkarmaktadır. Sosyal medya geniş çaplı erişim ve iletişimi bünyesinde barındırmaktadır bu da paylaşılan içeriğin daha detaylı bir şekilde incelenmesini gerektirmektedir. Sosyal medyanın kalıcı depolama kapasitesi bulunmaktadır bu durum da fişlenme riskini arttırmaktadır. Sosyal medya, özel mesajların izinsiz yayınlanması ve devamında gelen iletişimin içeriğinin çarpıtılması riskini içeren yazılı kişisel iletişim içermektedir. İletişim hızlı ve tesirli olup hâkimleri tedbirsiz paylaşımlar yapmaya itebilir. Başkaları tarafından paylaşılan bilgileri “beğenmek” ya da iletmek gibi

eylemler oldukça önemsiz ve gündelik gözükabilir fakat bu şekilde hâkim görüşünü ifade etmiş olur. Geleneksel medyanın aksine sosyal medyada herhangi bir denetçi bulunmamaktadır, bu da hâkimlerin akıllarına gelen her şeyi yayınlamalarına izin vermektedir.

71. Bu özel riskler hâkimin sosyal medya iletişimlerine özel bir ihtiyat göstermesini gerektirmektedir. CCJE, bireysel içerik paylaşımında bulunmanın hâkimin ya da bütün yargının itibarını olumsuz yönde etkileyebilecek önemli bir risk teşkil ettiğini kaydetmektedir. Buradan anlaşıldığı üzere hâkimlerin sosyal medya siteleri ya da mesajlaşma hizmetleri üzerinden huzurlarına gelen ya da gelme imkânı olan davalar hakkında dava tarafları, tarafların temsilcileri ve genel kamu ile etkileşime geçmemeleri gerekmektedir. Hâkimlerin kapalı grupta sarf ettikleri de dâhil olmak üzere ifadelerinin çarpıtılarak yanlış lanse edilmesi riski konusunda ihtiyatlı olmaları gerekmektedir. İfadeleri aracılığıyla bazı konularda açıklık ve objektiflikten yoksun oldukları izlenimini veren bir “profil” yaratmaktan kaçınmaları gerekmektedir. Aynı durum girdikleri sosyal platform grupları ya da takip ettikleri insanlar ve “beğendikleri” ya da “retweetledikleri” yorumlar için de geçerlidir zira bunlar ne kadar tek yönlü olursa kişiler hâkimlerin bağımsız ya da tarafsız olmadıkları algısına daha fazla kapılırlar. Bir hâkim olarak çalışmalarıyla ilgili bir tartışmaya dâhil olduğunda otoritenin korunması ve makamın itibarı hâkimi, görevi icra etmeye uygunluklarını sorgulatacak yorumlar yapmaktan vazgeçirmelidir.
72. Hâkimlerin yargı görevlerinin otoritesini, dürüstlüğünü, görgüsünü ve itibarını sürdürdüklerini garanti altına almaları gerekmektedir. Hâkimlerin dil, giyim, fotoğraf ve diğer kişisel detaylarının ifşasının yargının itibarını zedeleyebileceğini akılda tutmalıdırlar. Hâkimlerin yaşam tarzı ve aile gibi özel detayları paylaşımlarına müsaade etmek bu bakımdan riskler taşımaktadır. Sarf edilen ifadenin hâkimin ya da yargının itibarından ödün verip vermediği davanın koşulları ışığında değerlendirilmelidir.
73. Hâkimlerin sosyal medyaya, yargının dürüstlüğünün kamu nezdindeki algısını negatif yönde etkileyecek bir biçimde dâhil olmamaları gerekmektedir (influencerlar gibi davranmamalıdırlar).
74. Hâkimlerin göreve gelmeden önceki zamana ait uygunsuz dijital içeriklerin tarafsızlıklarına olan kamu güvenini zedeleyip zedelemeyeceği ya da yargının itibarına zarar verip vermeyeceğini göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Böyle içerikler mevcutsa, mümkünse ait oldukları yargı çevresinin kuralları uyarınca bunları kaldırmaları gerekmektedir.

d) Şeffaf bir sosyal medya kullanımı konusunda öneri (izne tabi)

75. Yargı kısıtlaması yükümlülüğü hâkimler kimliklerini ifşa etseler de etmeseler de sosyal medya iletişimine uygulanır. Takma ad kullanmanın önüne geçecek bir temel bulunmamaktadır. Bununla beraber takma ad kullanmak etik dışı davranışa müsaade etmez. Buna ek olarak yargı görevinden bahsetmemek ya da takma ad kullanmak gerçek ismin ya da yargısal statünün ortaya çıkmayacağını garanti altına almaz. Sosyal medya profillerine paylaştıkları tüm içeriklerin ve görüşlerin kişisel yetki çerçevesinde paylaşıldığını ifade eden bir sorumluluk reddi ibaresi yerleştirmek hâkimlerin bu kısıtlamayı uygulama konusundaki yükünü hafifletmez.

e) Hâkimler için sosyal medya kullanımı eğitiminin önemine dikkat çekmek

76. CCJE tüm hâkimleri sosyal medya uygulamaları ve bunları kişisel ve meslekî bağlamda kullanmanın etik sonuçları konusunda eğitmenin önemine dikkat çekmektedir.
77. Hâkimlerin, kendi güvenliklerini korumak ve makamın bağımsızlığını, tarafsızlığını ve onurunu ve yargıya olan kamu güvenini devam ettirme konusundaki yükümlülüklerini yerine getirmek için ne derece gizliliğin gerekli olduğunu anlamaları konusunda yardımcı olmalıdır. Hangi sosyal medya platformlarının kullanımda olduğunu, farklı sosyal medya platformlarının nasıl işlediğini, farklı sosyal medya platformlarında hangi bilgileri paylaşmanın uygun olabileceğini ve bu iletişim platformlarına katılmanın potansiyel riskleri ve sonuçlarını anlamak hâkimler için uygun bir eğitim alanı olur. Eğitim içeriğinde teknik yönler (farklı sosyal medya platformlarının farklı gizlilik özellikleri gibi), fişlemenin farklı yönleri ve veri koruma bulunmalıdır.
78. Yargının yeni atanan hâkimlere ve daimi olarak görevde olan hâkimlere eğitim vermesi gerekmektedir. Hâkim birlikleri eğitime ve hâkimler arasında bilgi alışverişine ve en iyi uygulamalar konusunda fikir alışverişine katkıda bulunabilir.

IX. Tavsiyeler

1. Hâkimin diğer vatandaşlar gibi ifade özgürlüğü hakkı bulunmaktadır. Hâkimin bireysel hakkı olmasının yanı sıra demokrasi prensipleri, güçler ayrılığı ve çoğulculuk hâkimin, özellikle yargıyla ilgili olanlar başta olmak üzere kamu tartışmalarına katılma özgürlüğü bulunmasını gerektirir.
2. Demokrasi, güçler ayrılığı ya da hukukun üstünlüğü tehdit altında olduğunda hâkimlerin dirençli olması gerekir ve hem ulusal hem de uluslararası seviyede yargı bağımsızlığını, anayasal düzeni hem de demokrasinin iyileştirilmesini savunacak şekilde düşüncelerini ifade etmeleri gerekmektedir. Bu, siyasi bakımdan hassas konulardaki görüş ve düşünceleri içerir ve genel olarak hâkimlerin ve yargının iç ve dış bağımsızlığını kapsamaktadır. Yargı kurulu, yargı birliği ya da başka bir yargı temsil organı adına konuşan hâkimler bu bakımdan daha geniş çaplı bir takdir yetkisinden faydalanırlar.
3. Hâkim birlikleri, yargı kurulları ya da diğer bağımsız organların dışında hâkimlerin bireysel olarak adalet sistemi, yargının işleyişi ve değerleri konusunda kamuya açıklamada bulunma konusunda etik bir yükümlülüğü bulunmaktadır. Anlayışı, şeffaflığı iyileştirerek ve kamu nezdinde yanlış temsilden kaçınmaya yardımcı olarak hâkimler yargı faaliyetlerine olan kamu güvenini geliştirme ve korumaya yardımcı olabilirler.
4. İfade özgürlüklerini kullanırken hâkimlerin toplumdaki özel yükümlülüklerini ve görevlerini unutmamaları ve makul bir gözlemcinin nazarında ifadelerinin bağımsızlık ya da tarafsızlıktan ve makamın itibarından ödün verebileceği ya da yargının otoritesini tehlikeye atabileceği her durumda görüş ve düşüncelerini ifade ederken kısıtlama uygulamaları gerekmektedir. Hâkimlerin özellikle baktıkları davaların özü hakkında yorum yapmaktan kaçınmaları gerekmektedir. Ayrıca hâkimler dava işlemlerinin gizliliğini korumak zorundadır.

5. Genel bir prensip olarak hâkimlerin kamuya açık tartışmalara dâhil olmaktan kaçınmaları gerekmektedir. Siyasi partiye üye olmalarına ya da kamuya açık tartışmalara dâhil olmalarına izin verildiği durumlarda bile hâkimlerin bağımsızlıklarından veya tarafsızlıklarından ya da yargının itibarından ödün verecek siyasi faaliyetlerden kaçınmaları gerekmektedir.
6. Hâkimlerin medya iletişiminin risklerinin yanı sıra faydalarının da farkında olmaları gerekmektedir. Bu amaca yönelik olarak yargının hâkimleri kamuyla iletişim için harika bir araç olabilecek medya kullanımı konusunda bilgilendiren bir eğitim programı sağlaması gerekmektedir. Aynı zamanda hâkimlerin sosyal medyada paylaştıkları her şeyin silindikten sonra dahi kalıcı olduğu, rastgele bir şekilde yorumlanabileceği ya da bağlam dışına çıkarılabileceği konusunda bilgilendirilmeleri gerekmektedir. Takma adlar çevrimiçi gerçekleştirilen etik dışı davranışları saklamaz. Hâkimlerin tarafsızlıklarına duyulan kamu güveninden ödün verecek ya da yargının ya da mevkilerinin itibarından ödün verecek herhangi bir paylaşım yapmaktan kaçınmaları gerekmektedir.
7. Hâkimlerin ifade özgürlüğünün kapsamı ya da bu özgürlüğün kullanımına getirilecek kısıtlamalarla ilgili kurallar ya da davranış kodları hâkimlerin kendileri ya da yargı birlikleri tarafından hazırlanmalıdır.